Systembolaget i Skanör

På 1800-talet fanns sprit - främst brännvin - att köpa på Skanörs gästgivargård. I slutet av 1880-talet bildades Skanörs spritbolag. Detta fanns kvar in på 1950-talet med olika lokala ägare.

Från början låg det med ingång från Dykerigatan. Efter några år flyttades spritbutiken till Hammargården vid Rådhustorget innan spritbolaget flyttade vidare ner till Östergatan.

Här huserade bolaget i många år. Det var Sveriges minsta Systembolag med endast en anställd. Han fick sätta upp en skylt på dörren när det var dags att gå på toa och när det var dags för lunch. Maten tillagades på ett fotogenkök inne på lagret som även fungerade som lunchmatsal!

På fredagar och särskilt vid midsommar ringlade köerna långt ut på gatan.

Motboken
Mellan 1919 och 1955 kunde man bara köpa sprit om man innehade Motbok. När du ansökte om motbok var den du tvungen att uppge hur och var du bodde, om du var gift och hur mycket du tjänade. Spritransonen var från början en eller två liter i månaden men ökades senare till normalt tre liter och det var din sociala status som avgjorde ransonens storlek. Den som var arbetslös, bostadslös eller saknade inkomst fick inte en droppe.

Det genomfördes en folkomröstning om rusdrycksförbud 1922. Resultatet blev 51 % mot förbud och 49 % för ett förbud.

Under andra världskriget tyckte gäster på restaurangerna att de blev uppskörtade av krogägarna. Dessa satte då ut pris med de olika skatterna på matsedlarna så att var och en kunde se hur lite krogen tjänade jämfört med staten.

Edvard Persson
En trevligare episod utspelade sig på Östergatan när filmen Skanör och Falsterbo spelades in 1938 med Edvard Persson i huvudrollen. Här dirigerar han trafiken med Systembolaget bakom ryggen.

Nya lokaler
1979 flyttade Systembolaget till moderna lokaler bakom vid nuvarande Bäckatorget. Här fanns större lager och mer plats för både kunder och anställda.

Flytt till Höllviken
Gallerian i Höllviken byggde ut och förberedde köpcentret för att kunna flytta in Systembolaget i lokalerna. Det dröjde hela 16 år, men 2007 vann man dragkampen om kunderna.

Kulturföreningen Calluna
Christian Kindblad

calluna.nu

Kulturföreningen Calluna
Då och nu på Ljungen

Detta är Skanörs System Aktiebolags lokal i Hammargården vid Rådhustorget. Förmodligen kring 1915.

Det rymdes inte många kunder i den lilla systemlokalen. Vid midsommar blev kön lång ute på Östergatan.

299.

Kongl. May:ts

PLACAT,

At

Ingen annan utom Bryggare Embetet må förehafwa eller föröfwa Brännewijns Brännerij til Sahlu/ jemwäl/ at där till icke Råg eller Hwete förbrukas.

Giftwit Stockholm den 18 Februarii. Åhr 1698.

Cum Gratia & Privilegio S. R. Majest.

STOCKHOLM/

Tryckt uti Kongl. Booktr. hoos Sal. Wankijfs Anckia.

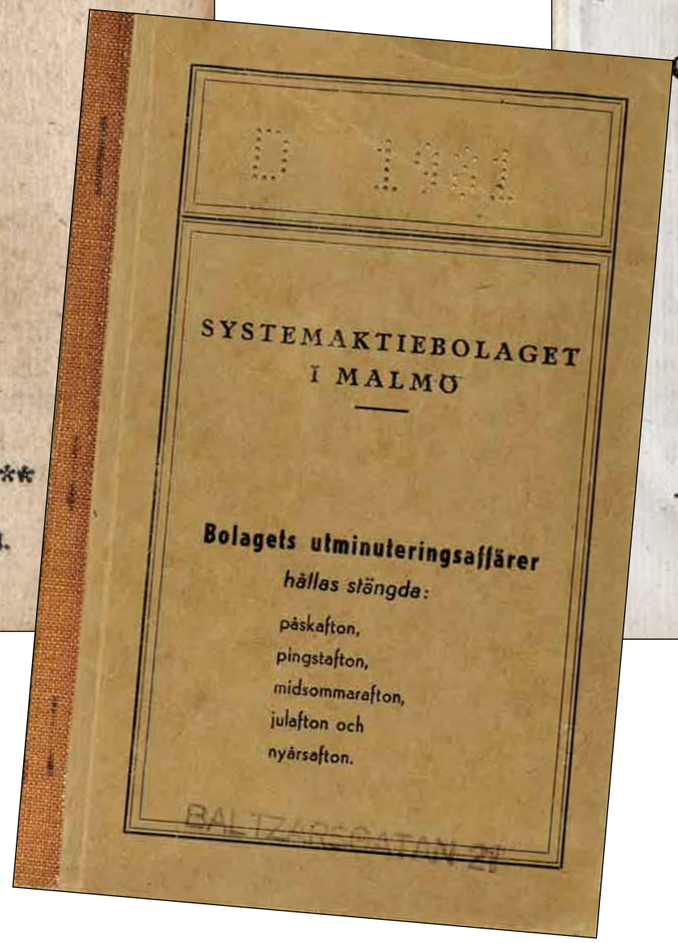

Kongl. Maj:ts

Nådiga

Kungörelse

Om

Bränwinsbränningens inskränkning til Tre Månader.

Giftwen Huswudqwarteret Greiffswald den 19 Augusti 1806.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

STOCKHOLM, Tryckt i Kongl. Tryckeriet, 1806.

Ända sedan medeltiden har bränvinet varit omgivet av regler! *Placat at ingen annan utom Bryggeare Embetet må* ... 1698 och naturligtvis *Motboken* 1955.

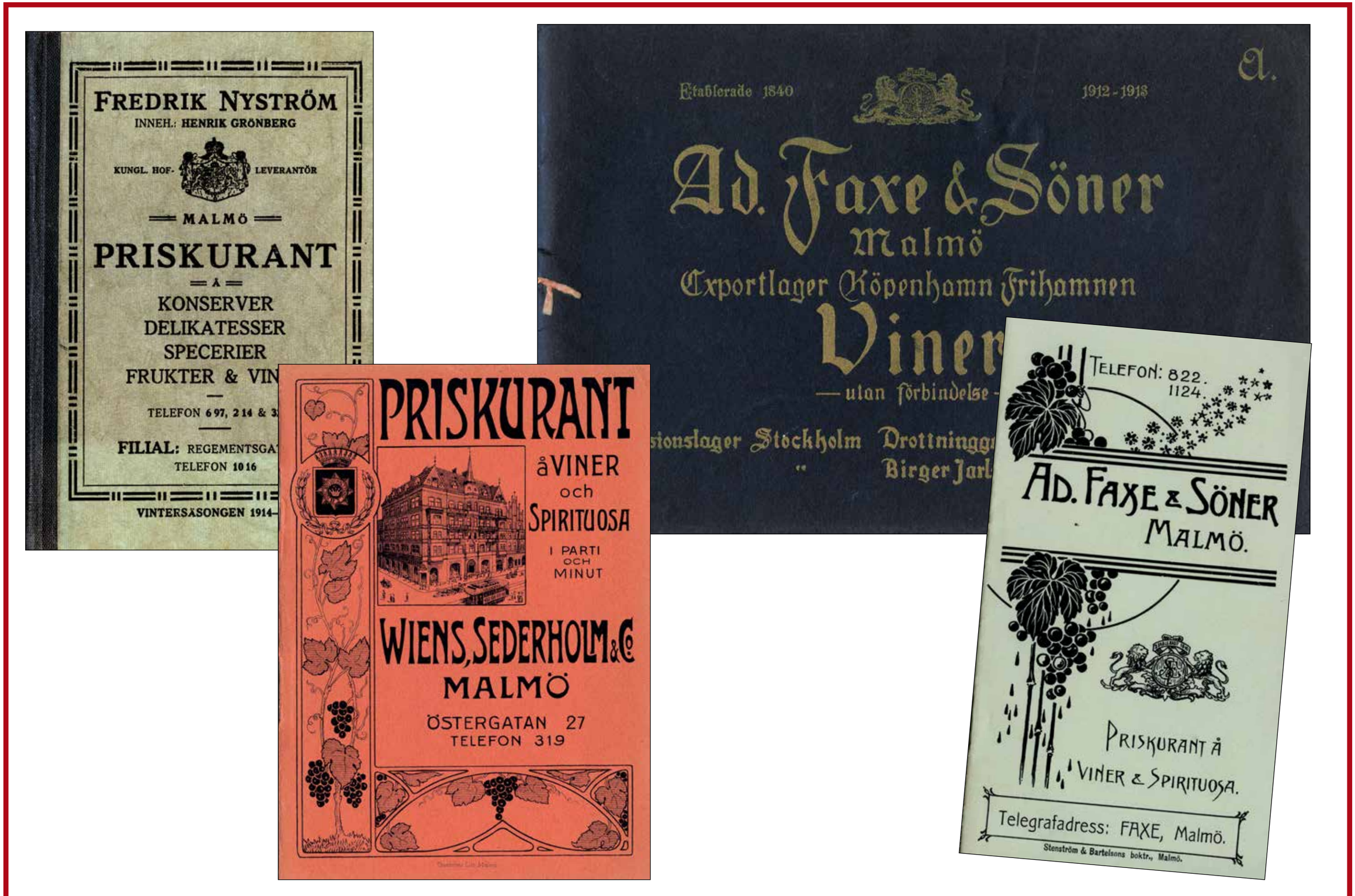

Innan *Aktiebolaget Vin- & Spritcentralen* tog över distributionen av sprit 1920 var det många bolag som slogs om leveranserna.

En bild från inspelningen av filmen *Skanör och Falsterbo* 1939 med Edvard Persson. Edvard har systembutiken bakom ryggen.

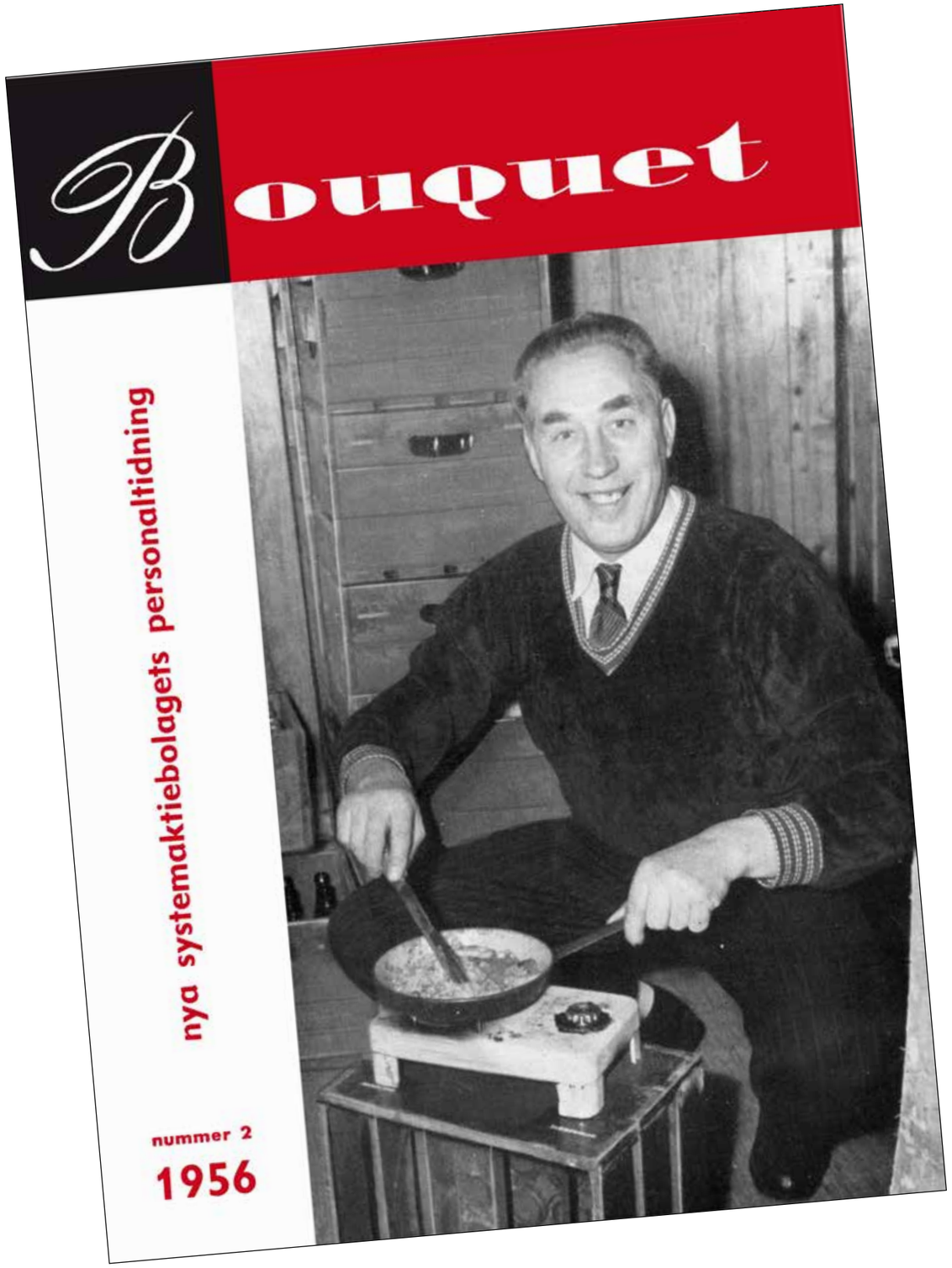

LANDETS MINSTA SYSTEMBUTIK

1227:an i Skanör, med butikschef Gunnar Lundberg i väntan på nästa kund. Han kan få vänta länge ibland! På den infällda bilden har i alla fall källarmästare Sellert kommit bakvägen för att hämta en back öl till sitt välskötta gästgiveri. Behöver enmansbetjänaren Lundberg gå ut ett ögonblick, hänger han bara upp skylten "kommer strax" på dörren. I idyllen Skanör har ingen bråttom.

Men det är inte i alla tider spritförsäljningen haft så blygsamma proportioner i Skanör. På sin tid var staden känd för att ha landets billigaste brännvin, och då kom bönderna i hästskjutsar långväga ifrån. Nu är största kunden källarmästare Sellert på Gästgivargården (han kallar sig själv "gässgivare" — efter de små porslinsgäss som gästerna ibland föräras med). Källarmästaren, som också är uppskattad kock på sitt välskötta gästgiveri, kommer själv och hämtar sina beställningar på en cykelkärra.

Det gäller för Gunnar Lundberg att hitta på något att fördriva tiden med på lediga stunder i denna tysta stad. Framförallt "lever" han på sitt stora idrottsintresse. Han är gammal långdistanslöpare med ett par DM-tecken på 25.000 meter, och så är han en av skåneidrottens mest energiska ledare med många uppdrag i olika styrelser. I Skanör fanns det ingen idrottsförening när Lundberg kom dit för knappt ett halvår sedan. Nu finns det en med 85 medlemmar och 700 kronor i kassan! Pengarna har man fått in på filmförevisningar. Och så har stadens fäder anslagit 100 riksdaler. Lundberg är mannen bakom verket!

Färden går vidare

Men vi måste tyvärr ta avsked av idyllen Skanör. Dagen är långt framskriden och vi har flera besök att göra. Vi väljer kustvägen

Systembolagets interna tidning *Bouquet* gör en resa i Skåne och besöker Sveriges minsta systembutik i Skanör 1956.

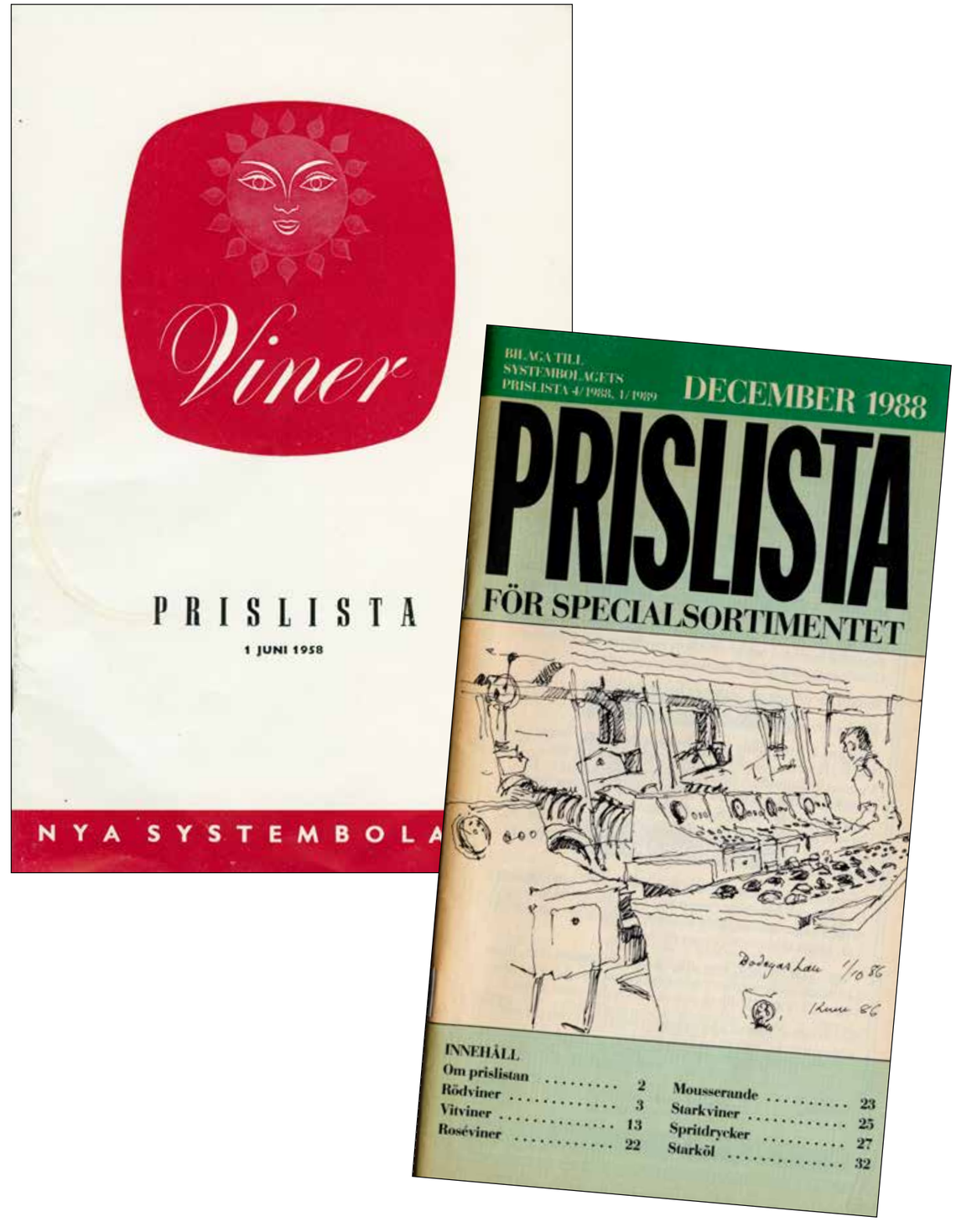

När kroggästerna klagade på spritpriserna redovisade krögaren pris och skatt i vinlistan! Gamla prislistor. OBS! *Nya* Systembolaget 1958.

Vi hittade inga bilder från den moderna butiken i Skanör, så här ser vi istället systembutikerna i Vellinge och Malmö, Baltzarsgatan på 1960-talet.